

Λόγος εγκωμιαστικός περί των Οσίων Πατέρων των εν τούτω τω Αγίω Όρει του Άθω λαμπάντων (Αγ. Νικόδημος Αγιορείτης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 20 Ιουνίου, 2014

Κυριακή Β' Ματθαίου, των Αγιορειτών
Πατέρων

Οσιακή πανήγυρις, πάντες οι
δήμοι των Οσίων συνάχθητε. Μοναστών και μιγάδων εορτή σήμερον εις την του
Χριστού Εκκλησίαν ανέτειλε· τα πλήθη των μοναστών και μιγάδων συνεορτάσατε.
Καινή και κοινή μνήμη πάντων των του Όρους Αγίων Πατέρων εξέλαμψε. Καινά και
κοινά άσματα πάντες κοινώς οι εν τω Όρει πατέρες ψάλατε. **Διατί κοινά;** Ότι
κοινοί προστάται και ευεργέται όλου κοινώς του
Αγίου Όρους και οι θείοι ούτοι Πατέρες εφάνησαν. **Διατί καινά;** Ότι καινή και
νεοφανής και η τούτων μνήμη· εις μεν τους
ανωτέρω και παλαιούς χρόνους ουδαμώς τελουμένη, ήδη δε εις τους καθ' ημάς
καιρούς
δικαίως και ευλόγως εορταζομένη.

Επειδή δεν ήτο δίκαιον, των
μεν εν Σινά και Ραϊθώ αναιρεθέντων Οσίων Πατέρων να εορτάζωμεν την μνήμην
κοινώς, οίτινες δεν έγιναν αίτιοι τοσούτων αγαθών εις ημάς, των δε εν τω Αγίω
Όρει τούτω Αγίων Πατέρων, των αναιρεθέντων υπό τε των απίστων Αράβων και υπό
των
κακοδόξων λατινοφρόνων, να παραβλέψωμεν την μνήμην αγέραστου, και να μην
εορτάζωμε
τούτους πάντας κοινώς, οίτινες έγιναν εις ημάς μυρίων αγαθών πρόξενοι. Δεν ήτο
πρέπον, κοινώς μεν να εορτάζωμεν εν τω Σαββάτω της Τυρινης τους άλλους Όσιους
Πατέρας, τους εν τη Λιβύη και Αιγύπτω και Θηβαΐδι ασκήσαντας, οι οποίοι δεν
εστάθησαν
εις ημάς τόσον ευεργέται, τους δε εν τω Όρει τούτω του Άθω ασκήσαντας θείους
Πατέρας, να μην εορτάζωμεν κοινώς ομού πάντας, οίτινες εφάνησαν αληθώς εις
όλους
ημάς, όσοι κατοικούμεν το Όρος τούτο, παντοδαποί ευεργέται και προστάται και
έφοροι· όχι μόνον διά λόγων, αλλά και δι' έργων όχι μόνον κατά την ψυχήν, αλλά

και κατά το σώμα· όχι μόνον ζώντας, αλλά και μετά θάνατον.

Ούτοι γαρ, οι τρισμακάριστοι

Πατέρες και Όσιοι, **τον πρώην άγριον**

τούτου Άθω, εις θαυμαστήν μετέβαλον ημερότητα. Ούτοι, τον ακατοίκητον τούτον τόπον, κατοικήσιμον έδειξαν και την έρημον, πόλιν εποίησαν, με τας ιεράς Λάυρας, και ευαγή Μοναστήρια, και Μονύδρια, και Σκήτας, και Κελλία, τα οποία εις διάφορα μέρη του Όρους έκτισαν και ου μόνον έκτισαν, αλλά και επροίκισαν αυτά με διάφορα υποστατικά, και με πράγματα κινητά και ακίνητα, προς ανάπαυσιν των ενασκουμένων αδελφών. Και ου μόνον επροίκισαν, αλλά και πλήθη μοναζόντων εις αυτά συνήθροισαν. Όθεν διά μέσου αυτών, εδώ όπου πρότερον εκατοίκουν άλογα ζώα και θηρία και δράκοντες, τώρα κατοικούν πανταχού άνθρωποι λογικοί· και όχι μόνον απλώς λογικοί, αλλά άνθρωποι, οι οποίοι με το υλικόν τούτο σώμα, αγωνίζονται

να μιμηθούν των ασωμάτων και αύλων Αγγέλων την πολιτείαν, και παρομοιάζουν με την

παρεμβολήν εκείνην των Αγγέλων, την οποίαν είδεν ο Πατριάρχης Ιακώβ και είπε·

«Παρεμβολή (στράτευμα) Θεού αύτη»· διά την οποίαν προσφυώς είπε και ο άγιος

Εφραίμ ο Σύρος· «ώσπερ αγγέλων

παρεμβολή αγίων, ούτω μοναχών πλήθος επί το αυτό, διά παντός εχόντων την διάνοιαν προς Θεόν».

Ούτοι οι θείοι Πατέρες, ως

εύοσμα κρίνα, και ως άνθη τερπνά, και ως αγλαόκαρπα δένδρα εδώ βλαστήσαντες, άλλον νοητόν παράδεισο τον τόπον τούτον απέδειξαν. Ούτοι ως άγγελοι, εις τα σπήλαια και εις τας τρώγλας και εις τας κοιλάδας και πεδιάδας και λόφους και παραθαλασσίους τόπους του Όρους τούτου ασκήσαντες, δεύτερον ουρανόν τούτο απεκατέστησαν

όθεν δι' αυτών, εδώ όπου πρότερον ηκούοντο μόναι οι φωναί των αγρίων ζώων, τώρα ακούονται και λαλούνται πανταχού ύμνοι αγγελικοί και ουράνιοι, εις την αγίαν και ζωοποιόν και υπερούσιον Τριάδα αναφερόμενοι. Και διά να είπω με συντομίαν, ούτοι οι τρισόλβιοι Όσιοι, ως φιλόπαιδες Πατέρες, τας διδασκαλίας και τύπους και διατάξεις αυτών παρέδωκαν εις ημάς, ως κληρονομίαν πατρικήν τε και αναφαίρετον, και με αυτάς, ωδήγησαν μεν έτι ζώντας, πλήθη μοναχών εις τας ευθείας τρίβους της σωτηρίας· οδηγούν δε και μετά θάνατον πάντας ημάς, τα πνευματικά αυτών τέκνα, εις ζωήν την αιώνιον και ως Ποιμένες αληθινοί μεριμνούν δι' ημάς, την Ποίμνην αυτών, και μας φυλάττουν από πάσαν ανάγκην και εναντίαν περίστασιν με τας προς Θεόν αενάους πρεσβείας των...

Ούτοι οι αιίδιμοι Όσιοι και

Θεοφόροι Πατέρες ημών, οι τη αληθεία άνθρωποι του Θεού και του Πατρός των φώτων

υιοί, πατρίδας και γένη είχαν, άλλοι μεν άλλας, και άλλοι άλλας· πολλών δε εξ αυτών

ουδέ τας επιγείους πατρίδας γνωρίζομεν ολότελα, οποίαι εστάθησαν ότι δε όλοι κοινήν είχαν πατρίδα το Άγιον Όρος τούτο, τον ιερόν Άθω, και ότι ταύτην την πατρίδα επροτίμησαν περισσότερο από τας επιγείους αυτών πατρίδας, τούτο είναι ομολογούμενον παρά πάσι και αναντίρρητον. Επειδή κατά τον ειπόντα σοφόν, πατρίς του καθ' ενός είναι εκείνη, εις την οποίαν ευτυχεί: «πατρίς εκάστω, καθ' ήν αν τις ευτυχή», με κάθε δίκαιον τρόπον, πρέπει να ονομάζεται πατρίς και των Αγίων τούτων το Άγιον Όρος· εις τούτο γαρ κατοικήσαντες και ζήσαντες, άλλος τεσσαράκοντα χρόνους, άλλος πενήκοντα, άλλος εξήκοντα, και έτεροι περισσότερα ή ολιγώτερα έτη, εκ τούτου ευτύχησαν αληθώς την πνευματικήν και ανωτάτω ευτυχίαν και ευδαιμονίαν, ευαρεστήσαντες μεν τω Θεώ, πλουτισθέντες δε από τα υπερφυσικά

και ουράνια της αγιότητος χαρίσματα. Διά τούτο και συνηθίζεται να επονομάζωνται από όλους όχι εκ του ονόματος των επιγείων αυτών πατρίδων, Βυζάντιοι, επί παραδείγματι,

ή Τραπεζούντιοι, ή Πελοποννήσιοι, αλλ' εκ του ονόματος του Άθωνος και του Αγίου Όρους· οίον (όπως), Πέτρος ο Αθωνίτης· Αθανάσιος ο εν τω Άθω· Πατέρες οι Αγιορείται

Όσοι οι Αθωνίται. **Η αιτία δε και αφορμή**

από την οποίαν παρεκινήθησαν άνωθεν και εξαρχής οι Πατέρες ούτοι και Όσοι να

αφήσωσι τας πατρίδας των και να έλθωσιν εδώ εις το Όρος να ησυχάσωσιν, είναι αύτη.

Όταν η Κυρία ημών Θεοτόκος εφάνη εις τον Όσιον Πέτρον του Αθωνίτην, τον πρώτον του Αγίου Όρους ησυχαστήν, του έδωκε μεγάλας και χαροποιούς

υποσχέσεις περί του Όρους τούτου, λέγουσα προς αυτόν επί λέξεως ταύτα τα λόγια,

καθώς τα αναφέρει ο μέγας της Θεσσαλονίκης Γρηγόριος, εν τω υπ' αυτού συγγραφέντι βίω Πέτρου του Αθωνίτου·

τα οποία ημείς γράφομεν εδώ ελληνιστί διά το αξιοπιστότερον.

«Έστιν Όρος επ' Ευρώπης

κάλλιστον ομού και μέγιστον, προς Λιβύην τετραμμένον, επί πολύ της θαλάσσης είσω

προϊόν· τούτο της γης απάσης απολεξαμένη, τω μοναχικώ πρέπον καταγώγιον προσκληρώσαι διέγνων έγωγε... Και άγιον τουντεύθεν κεκλήσεται· και των επ' αυτού δε τον προς τον κοινόν ανθρώποις πολέμιον αγώνα επαναιρουμένων προπολεμήσω διά

βίου παντός· και πάντως έσομαι τούτοις άμαχος σύμμαχος, των πρακτέων υφηγητής,

των μη πρακτέων ερμηνευτής· κηδεμών, ιατρός, τροφεύς, ην άρα βούλει τροφήν τε και ιατρείαν, όση τε προς το σώμα τείνει, και τούτο συνιστά τε και λυσιτελεί· και όση το πνεύμα διανιστά τε και ρώννυσι, και μη του καλού διαπεσείν συγχωρεί· συστήσω δ' άρα τω Υιώ και Θεώ μου, οis αν γένηται καλώς καταλύσαι τήδε τον βίον, των αυτοίς ημαρτημένων τελείαν εξαιτησαμένη παρ' αυτού την άφεσιν».

Ήγουν, είναι εν βουνόν εις την ήπειρον της Ευρώπης, ωραιότατον εν ταυτώ και μεγαλώτατον, κλίνον προς το νότιον μέρος, το οποίον εκτείνεται πολύ μέσα εις την θάλασσαν τούτο το Όρος το εδιάλεξα εγώ από όλα τα μέρη της γης και απεφάσισα να το αφιερώσω εις το να γένη αρμόδιον κατοικητήριον των καλογήρων και μοναχών· και από τώρα και ύστερον, έχει να ονομασθή Άγιον· και όσοι κατοικήσουσιν εις αυτό και θελήσουσιν να πολεμήσωσι τον κοινόν εχθρόν των ανθρώπων διάβολον, θέλω συμπολεμήσει πρώτη τούτον και εγώ εις όλην αυτών την ζωήν· και θέλω γενή εις αυτούς ακαταμάχητος βοηθός· θέλω τους διδάσκει εκείνα, τα οποία πρέπει να κάμνωσι· και θέλω τους ερμηνεύει πάλιν εκείνα, τα οποία δεν πρέπει να κάμνωσι· θέλω είσθαι εις αυτούς προνοητής, ιατρός, και τροφεύς, φροντίζουσα τόσοσν διά την τροφήν και ιατρείαν, ήτις συνιστά και ωφελεί το σώμα, όσον και διά την τροφήν και ιατρείαν, ήτις δυναμώνει την ψυχήν και δεν την αφίνει να εκπέση από το καλόν και την αρετήν. Και ταύτα μεν θέλω κάμει εν τη ζωή αυτών· μετά θάνατον δε -το λέγω και από την χαράν σκιρτά έσωθεν η καρδιά μου-, θέλω συστήσει εις τον υιόν και Θεόν μου εκείνους, οίτινες θεοφιλώς και εν μετανοία τελειώσουσι την ζωήν των εις τούτο το Όρος· και θέλω ζητήσει από του υιόν μου τελείαν την συγχώρησιν των αμαρτιών των.

Ταύτην, λοιπόν, την φήμην των **μεγάλων υποσχέσεων** τας οποίας κάμνει, όχι άλλος τις, αλλά μία **Μήτηρ**

Θεού και μία Βασίλισσα του Ουρανού και της γης, το να έχη, δηλαδή, το Όρος τούτο ως ιδιόν της και **να υπερασπίζεται όχι μόνον ζώντας, αλλά και μετά θάνατον πάντας τους κατοικούντας εν αυτώ,**

τούτο, λέγω, ακούσαντες και οι θείοι ούτοι Πατέρες και Όσιοι, αφήκαν τον κόσμον και τα εν τω κόσμω πάντα, γονείς, συγγενείς, οικίας, υπάρχοντα, πλούτον, δόξαν και ηδονάς, και ήλθον από κάθε μέρος της οικουμένης και εκατοίκησαν τον ιερόν τούτον Άθω, τον νοητόν και περικαλλέστατον της Θεοτόκου Παράδεισον, θαρρούντες όλως διόλου και ελπίζοντες μετά Θεόν εις την προστασίαν και σκέπην της Κυρίας του Όρους· αφ' ού δε ήλθον και εκατοίκησαν εδώ, ηξεύροντες ότι δύο είναι αι καθολικαί και μεγάλαι εντολαί: **πρώτη,**

το «Αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της διανοίας σου, και εξ όλης της ψυχής σου, και εξ όλης της ισχύος σου» και **δευτέρα,**

το «Αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν», απεφάσισαν και αυτοί να φυλάξωσι ταύτας τας δύο εντολάς· και διά μέσου της φυλάξεως των δύο τούτων, να φυλάξωσιν ομού και όλας τας άλλας μερικάς εντολάς του νόμου και των Προφητών, καθώς είπεν

ο Κύριος «Εν ταύταις ταις δυσίν εντολαίς, όλος ο νόμος και οι προφήται κρέμανται»· και ούτω να φθάσωσιν εις την τελειότητα της αρετής, όσον είναι δυνατόν εις τους ανθρώπους εν τω παρόντι βίω.

Και, λοιπόν, εμιμήθησαν

τον Κύριον ημών Ιησού Χριστόν, όστις πρώτον έδειξεν ότι αγαπά τον Θεόν, και δεύτερον, ότι αγαπά και τον πλησίον διότι, καθώς λέγουσιν οι ιεροί Ευαγγελισταί, ο Ματθαίος, ο Μάρκος και ο Λουκάς, ευθύς αφ' ού εβαπτίσθη, ανήχθη εις την έρημον υπό του αγίου Πνεύματος και επειράσθη από τον διάβολον με τους **τρεις γίγαντας των παθών** με την **φιληδονίαν**, λέγω, την **φιλοδοξίαν** και την **φιλαργυρίαν** και ούτω νικήσας ο Κύριος τον διάβολον και τα πάθη ταύτα τα οποία τον προσέβαλον, έδειξεν ότι αγαπά τον Θεόν, καθ' ό και άνθρωπος, εξ όλης του της ψυχής, εξ όλης του της ισχύος, και ότι είναι τέλειος εις την πρώτην εντολήν. Μετά ταύτα δε πάλιν επιστρέφει από την έρημον εις τον κόσμον και κηρύττει το Ευαγγέλιον της Βασιλείας των Ουρανών και διδάσκει τους ανθρώπους να

φυλάττωσι τας θείας και σωτηρίουσ αυτού εντολάς και να υπομένωσιν όχι μόνον κόπους και ύβρεις και ονειδισμούς διά την αγάπην των αδελφών, αλλά και πάθη και σταυρόν και θάνατον· και ταύτα πάντα ενίκησε με τόσην μεγαλοψυχίαν, ώστε να παρακαλή και δι' αυτούς τους ίδιους σταυρωτάς, λέγων· «Πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τί ποιούσι». Τοιουτοτρόπως έδειξεν ότι αγαπά και τον πλησίον, όχι μόνον ως τον εαυτόν του, αλλά και περισσότερο από τον εαυτόν του· και ότι είναι τέλειος και εις την δευτέραν εντολήν, καθώς περί τούτων πλατύτατα και γλαφυρώτατα αναφέρει ο θεοφόρος Μάξιμος.

Τοιουτοτρόπως, λέγω, **εμιμήθησαν τον Κύριον** και οι Άγιοι και Θεοφόροι ούτοι Πατέρες. Και κατά το παράδειγμα του Κυρίου, πρώτον μεν έδειξαν ότι αγαπώσι τον Θεόν εξ όλης των της καρδιάς· δεύτερον δε, ότι αγαπώσι και τον πλησίον των ως τον εαυτόν των διότι ησυχάσαντες πρότερον εις τας οπάς και τρώγλας και σπήλαια, και εις άλλα διάφορα μέρη του ιερού τούτου Όρους, επολέμησαν

με σώμα υλικόν τας αύλους αρχάς και τας εξουσίας και τους κοσμοκράτορας του σκότους του αιώνος τούτου· και τούτους κατά κράτος θριαμβεύσαντες, καθώς λέγει ο

θείος Παύλος, **ενίκησαν την μεν φιληδονίαν**

με την νηστείαν, με την εγκράτειαν, με την αργυρνίαν, με την άέναον προσευχήν,

με την άστεγον σκέπην, με την χαμαικοιτίαν και ξηροκοιτίαν, με τα συνεχή δάκρυα

και με πάσαν άλλην σκληραγωγίαν του σώματος· την δε φιλοδοξίαν ενίκησαν με την

ταπεινοφροσύνην, με την υπακοήν, με την τελείαν εκκοπήν του θελήματος, με το

συντετριμμένον φρόνημα του νοός και με την πτωχείαν του πνεύματος· την δε

φιλαργυρίαν με την τελείαν ακτημοσύνη, με την πτωχείαν και των αναγκαίων

στέρησιν και ούτω εκαθάρισαν τον εαυτόν των από όλα τα πάθη , διά μέσου της

ησυχίας και της εν τη ησυχία πράξεώς τε και θεωρίας, επειδή κατά τον **μέγαν Βασίλειον «η ησυχία εστίν αρχή καθάρσεως τη**

ψυχή» (επιστολ. α')· και ο αδελφός αυτού **Νύσσης Γρηγόριος** λέγει ότι «ησυχάζουσα ψυχή και των έξωθεν

πραγμάτων απαλλαγείσα, ακριβέστερον των οικείων αγαθών, ή κακών επαισθάνεται».

Και το μεν σώμα εκαθάρισαν από την εμπάθειαν, την δε ψυχήν από την ηδυπάθειαν, τον δε νουν από την προσπάθειαν, καθώς φιλοσοφεί ο θεηγόρος Μάξιμος.

Τοιουτοτρόπως, λοιπόν, με

το μέσον της **σωματικής, ψυχικής και νοεράς**

απαθείας ταύτης, ηξιώθησαν οι μακάριοι να γενώσιν έσοπτρα διαφανέστατα του Αγίου

Πνεύματος και όργανα δεκτικά της εκείνου ενεργείας και του φωτισμού και της χάριτος, διακρίνοντας μεν τα δύσληπτα και απόρρητα, διορώντες δε τα πόρρω και μακράν γινόμενα, και προορώντες τα μήπω γενόμενα. Τί να πολυλογώ; Οι θείοι ούτοι Πατέρες και Όσιοι μένοντες εν τη ησυχία, **έφθασαν** εις το μέτρον της ηλικίας του πληρώματος του Χριστού και **εις την τελειότητα της προς Θεόν αγάπης,**

ήτις είναι η ακρότης όλων των αρετών· αγαπώντας τον Θεόν εξ όλης της ψυχής,

εξ όλης της διανοίας και εξ όλης της δυνάμεως αυτών, και μόνοι μόνω τω Θεώ τοσούτον ενούμενοι, εις τρόπον ώστε **άλλο**

τι δεν ευρίσκετο μεταξύ αυτών των αγαπώντων και του υπ' αυτών αγαπωμένου Θεού·

και μόνοι μόνον τον Θεόν, τοσούτον γινώσκοντες, ως κατά χάριν Θεοί, τον κατά φύσιν Θεόν ώστε, καθώς εγίνωσκεν αυτούς ο Θεός, ούτω και αυτοί αντιστρόφως εγίνωσκον τον Θεόν ώσπερ υψηγορεί ο **Θεολόγος**

Γρηγόριος· «τοιούτοις δε γενομένοις, ως οικείοις ήδη προσομιλεί, (τολμά τι νεανικόν ο λόγος) Θεός θεοίς ενούμενός τε και γνωριζόμενος· και τοσούτον ίσως, όσον ήδη γινώσκει τους γινωσκομένους». (Λόγος εις το Πάσχα και εις τα Γενέθλια).

Αφ' ού δε τοιουτοτρόπως

εφάνησαν τέλειοι φύλακες της πρώτης εντολής, ήτοι της προς Θεόν αγάπης, τότε ηθέλησαν να φυλάξωσιν, ή μάλλον ειπείν να αποδείξουν ότι **φυλάττουσι και την δευτέραν εντολήν της προς τον πλησίον αγάπης**.

Και δη, αφήσαντες την ησυχίαν, εκινήθησαν, άλλος μεν από εν Θεϊκόν και ουράνιον σημείον όπερ είδεν, άλλος δε, από άλλο· και όλοι ομού εθερμάνθησαν από μίαν **Θείαν έμπνευσιν** και από ένα θεοφιλή

σκοπόν της των αδελφών αγάπης εις το να **κτίσωσι**

Λαύρας, Ιερά Μοναστήρια, μονύδρια, Σκήτας, και Κελλία· εις τε τα βόρεια και

νότια μέρη του Όρους και εις διάφορα άλλα μέρη αυτού, προς κατοικίαν και ανάπαυσιν εκείνων, όσοι φεύγουσι τας του κόσμου μέριμνας, έρχονται δε εδώ διά να ζήσωσι μοναχικήν ζωήν ομοίως εκινήθησαν και εις το να οικοδομήσωσιν εν τοις Μοναστηρίοις **Ναούς** θαυμαστούς, Ναούς

παμμεγέθεις και ωραιοτάτους επ' ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού· επ' ονόματι της Παναχράντου Αυτού Μητρός και των Αγίων Αυτού, διά να δοξολογήται ακαταπαύστως

εν αυτοίς ο των όλων Θεός· και φαίνεται μοι ότι, μελετώντες να κτίσωσιν αυτά, έλεγεν εις τον εαυτόν του ο καθείς από τους τρισμακάριστους τούτους Πατέρας το δαβιτικόν έκεινο, «ου δώσω ύπνον τοις οφθαλμοίς μου και τοις βλεφάροις μου νυσταγμόν και ανάπαυσιν τοις κροτάφοις μου, έως ου εύρω τόπον τω Κυρίω, σκήνωμα

τω Θεώ Ιακώβ».

Αφ' ου δε ταύτα πάντα τα

ευαγή και ιερά καταγωγή εκ θεμελίων ωκοδόμησαν ούτω, καθώς αυτά βλέπομεν έως της σήμερον, με μυρίους ιδρώτας και κόπους και πειρασμούς, με αδρότατα και βασιλικά έξοδα, με πολλές οδοιπορίας και ποντοπορίας, με πολλούς κινδύνους και

αυτής της ίδιας αυτών ζωής και με παράτασιν καιρών και χρόνων πολλών, ακολούθως

εφρόντισαν οι φιλαδελφότατοι να προικίσωσιν αυτά με **ιερά κειμήλια**, με θησαυρούς τίμιων ξύλων και αγίων λειψάνων, με υποστατικά και μετόχια πλούσια και με άλλα κτήματα κινητά και ακίνητα, τόσον διά την **ζωοτροφίαν και αυτάρκειαν** των ενασκούμενων αδελφών, όσον και διά την υποδοχήν των πτωχών και ξένων και ασθενών, όσοι έρχονται εις αυτά.

Παρέδωσαν δε εις αυτά και **νόμους και κανόνας και διατάξεις**, πώς πρέπει να ζώσι και να πολιτεύωνται οι εν αυτοίς οικούντες μοναχοί, τόσον εν ταις εξωτερικαίς υπηρεσίαις και διακονίαις των Μοναστηρίων, όσον και εν ταις ιεραίς ακολουθίαις της Εκκλησίας, όπως αυτά αι διατάξεις σώζονται γεγραμμένοι εις τε τα τυπικά των αυτών Μοναστηρίων και εις τας διαθήκας των αυτών αγίων Πατέρων. Με τοιούτον τρόπον συνέστησαν και συνεκρότησαν τα Μοναστήρια αυτά και

τας Σκήτας και τα Κελλία, διά να είναι **σχολεία**

πάσης αρετής, διά να μένωσι των **εντολών**

του Θεού φυλακτήρια, πόνων

ασκητικών φροντιστήρια, αγγελικής πολιτείας εργαστήρια, των εν Παλαιστίνη

και εν Αιγύπτω και Σινά και Θηβαΐδι παλαιών και αγίων Κοινοβίων μιμητήρια, των ξένων καταγώγια, **των πτωχών καταφύγια,**

και όλων των χειμαζομένων από την ζάλην και τρικυμίαν του κόσμου λιμένες

σωτηριώδεις και ακύμαντοι. Ούτω διά μέσου των ιερών τούτων Μοναστηρίων και

θείων σεμνείων, ως διά δικτύων τινών ή διά δραστικωτάτου μαγνητισμού, ανέσυραν και εσαγήνευσαν οι όσοι ούτοι από την θάλασσαν και ματαιότητα του κοσμικού βίου, όχι μόνον εκατοντάδας και χιλιάδας ανθρώπων, αλλά και μυριάδας ολοκλήρους πατριαρχών, αρχιερέων, ιερέων, βασιλέων, συγκλητικών, ηγουμένων, αρχόντων, και παντός άλλου βαθμού και τάξεως ανθρώπων και ακόμη ολονέν τους ελκύουσιν εις το τάγμα και εις την αγγελικήν πολιτείαν των μοναχών. Τούτους άπαντας προσέφεραν και προσφέρουσι και θέλουσι προσφέρει σεσωσμένους εις τον Δεσπότην

Χριστόν, ως τόσας θυσίας ευαρέστους, ζώσας και λογικάς και ως τόσα οψώνια καθαρά και γλυκύτατα, ώστε ο πρώην έρημος ούτος Άθως έγινεν ως πολυάριθμος πόλις από το πλήθος των εις αυτόν ευρισκομένων μοναχών και το Πηλούσιον όρος και το Γαλήσιον και ο Λάτρος και αυτό το Σίναιον όρος μικρά και ποταπά εφάινοντο κατά την ποσότητα των μοναχών, συγκρινόμενα προς το Άγιον τούτο Όρος.

Και διά να είπω με συντομίαν, ούτω διά μέσου των ιερών τούτων Μοναστηρίων και

Θείων καταγωγίων εφάνησαν οι θεοφόροι ούτοι πατέρες ότι είναι ακριβείς και τέλειοι φύλακες και της δευτέρας εντολής· και **ηγάπησαν τον πλησίον**, όχι μόνον ως εαυτούς, καθώς επρόσταζεν ο παλαιός νόμος, αλλά και υπέρ τον εαυτόν των, καθώς προστάζει η νέα διαθήκη του Ευαγγελίου· διά τούτο και καινήν και νέαν εντολήν ωνόμασεν ο Κύριος την εντολήν της προς αλλήλους αγάπης λέγων «Εντολήν καινήν δίδωμι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλήλους·» και δεν στέκει έως εδώ, αλλά προσθέτει «καθώς ηγάπησα υμάς (δηλαδή υπέρ τον εαυτόν μου) ίνα και υμείς αγαπάτε αλλήλους».

Ας συμφωνώσιν όλοι εκείνοι

οι μετά τον κατακλυσμόν άνθρωποι, όσον γιγαντιαίοι εις το σώμα, τόσον πυγμαίοι εις τον νουν, και ας ζητώσι να οικοδομήσωσι πύργον έως του ουρανού, διά να αφήσωσι το όνομά των αθάνατον. «Δεύτε και οικοδομήσωμεν πύργον, ου η κεφαλή έσται

έως του ουρανού και ποιήσωμεν εαυτοίς όνομα». Ας κτίζη ο Φίλιππος την Φιλιππούπολιν, ο Αλέξανδρος την Αλεξάνδρειαν, ο Αδριανός την Αδριανούπολιν. Ας κατασκευάζωσιν όλοι οι άλλοι βασιλείς και σατράπαι και ηγεμόνες του κόσμου τους πυραμιδοειδείς οβελίσκους, τα κυκλικά τόξα και τους τεχνικούς ανδριάντας των και ας επιφημίζωσι τα ονόματά των επάνω εις τα ίδια των οικοδομήματα, καθώς λέγει ο Θεός Δαβίδ· «Επεκαλέσαντο τα ονόματα αυτών επί των γαιών αυτών».

Αυτοί

όλοι με τα πολυέξοδά των έργα αυτά, δεν ηδυνήθησαν να μείνωσιν αθάνατοι· και αν φημίζονται τα ονόματά των, φημίζονται μόνον εις την γην και εις μόνην την παρούσαν ζωήν, αλλ' **όχι και εις τον Ουρανόν**

και εις την μέλλουσαν ζωήν «ουκ εγγράφεται γαρ, λέγει ο μέγας Βασίλειος, ασεβών εν βίβλω ζωής, αλλά τη γη εναπομένει τα ονόματα.» (Ερμην. εις τον μη' Ψαλμ.) Τα δε ονόματα των θείων τούτων Πατέρων, με το μέσον των ιερών τούτων είκοσι Μοναστηρίων, εφημίσθησαν και φημίζονται και παντοτινά θέλουν φημίζεσθαι, όχι μόνον εις όλην την υδρόγειον σφαίραν του κόσμου, όχι μόνον έως του Ουρανού, καθώς εφαντάσθησαν οι πρώτοι εκείνοι γίγαντες, αλλά και υπεράνω του Ουρανού· και όχι μόνον εις το διάστημα της παρούσης ζωής, αλλά και της μελλούσης· διότι τα ονόματα τούτων εγράφησαν εις το βιβλίον της ζωής, ταυτόν ειπείν, της αθανασίας,

και δεν θέλουσιν εξαλειφθή ποτέ, αλλά θέλουσι διαμένει αθάνατα εις όλον το απέραντον

διάστημα του μέλλοντος αιώνος, «χαίρετε γαρ, φησίν, ότι τα ονόματα υμών εγράφη εν τοις Ουρανοίς».

Πρέπει **το έργον** των ενταύθα είκοσιν ιερών

μοναστηρίων να ονομάζεται και **μεγαλοπρεπές**·

διότι, αν κατά τους ηθικούς φιλοσόφους, η εντελής ιδέα ενός μεγαλοπρεπούς έργου χαρακτηρίζεται ή από την **μεγαλειότητα**

του εργαζομένου ή από την **μεγαλειότητα**

του έργου ή από την **μεγαλειότητα του**

τέλους και του σκοπού, διά τον οποίον γίνεται, τις δεν βλέπει ότι και τα ιερά ταύτα μοναστήρια είναι πεπλουτισμένα και από τους **τρεις όρους** τούτους, εκ μέρους του εργαζομένου; Διότι οι θείοι

ούτοι Πατέρες οι οποίοι τα έκτισαν, παρεκτός ότι πολλοί εξ αυτών ήσαν μεγαλοπρεπείς άνθρωποι και βασιλείς και βασιλέων υιοί και συγκλητικοί και βασιλέων υπογραφείς, ως ο Συμεών και ο Σάββας, οι κτίτορες της Χιλιανδαρίου και Βατοπαιδίου Μονής, Παύλος ο κτίτωρ της Μονής του Ξηροποτάμου και του αγίου Γεωργίου,

Ιωάννης και Ευθύμιος οι της των Ιβήρων και Νεόφυτος ο της του Δοχειαρίου, προς τούτοις αυτοί ούτοι παρεκίνησαν και τους βασιλείς να εξοδεύσωσι μεγαλοπρεπώς εις την τούτων οικοδομήν, τους Κωνσταντίνους, λέγω, τους Νικηφόρους, τους Ρωμανούς, τους Αλεξίους, τους Καντακουζηνούς, τους Παλαιολόγους, τας Πουλχερίας και τους λοιπούς.

Αυτά είναι μεγαλοπρεπή από

μέρους του έργου, διότι και τα μοναστήρια ταύτα διά την μεγαλειότητά των εν αυτοίς ναών και οικειών, των τε έσω και έξω, και διά τον μέγαν αριθμόν των εν αυτοίς κατοικούντων μοναχών, είναι τη αληθεία όντως μεγαλοπρεπή και βασιλικά. Δεν βλέπετε και με τους ίδιους οφθαλμούς σας πως τα είκοσι ταύτα ιερά και μεγαλοπρεπή μοναστήρια, κατά σειράν ευρισκόμενα, τόσον εις το βόρειον όσον και εις το νότιον μέρος του Όρους, στέκουσιν ως τόσα μεγάλα φρούρια και νυκτοφυλακτούσι περίξ όλον τούτον τον τόπον, ως τόσα προπύργια οχυρώματα, και φυλακτικά ακροπόλεις προλαμβάνουσι πάντα πειρασμόν και ενόχλησιν, από θαλάσσης

και ξηράς; Δεν βλέπετε πως οι εν τω μέσω του Όρους ευρισκόμενοι μοναχοί, πάντες υπό την σκεπήν των κύκλω μοναστηρίων φυλαττόμενοι, ζώσι και κοιμώνται ατάραχοι και ειρηνικοί;

Από δε του τέλους και του

σκοπού, διά τον οποίον εκτίσθησαν, είναι τόσον μεγαλοπρεπή τα ιερά ταύτα μοναστήρια,

εις τρόπον ώστε, όλα τα επτά λεγόμενα θαύματα του κόσμου, ο ναός της Αρτέμιδος εις την Έφεσον, η Πυραμίσ του Χέοπος εις την Αίγυπτον, ο τάφος του Μασώλου εις την Καρίαν, οι Κρεμαστοί Κήποι της Βαβυλώνος, ο Κολοσσός της Ρόδου, ο πύργος του Φάρου εις την Αλεξάνδρειαν, το ελεφάντινον άγαλμα του Ολυμπίου Διός εν Ολυμπία

και επί πάσι, το όγδοον θαύμα του κόσμου, το οποίον υπερέβη όλα τα επτά, το αμφιθέατρον του Ουσπεσιανού, όλα ταύτα, λέγω, τα μεγαλοπρεπή θαύματα, αν και

ενομίσθησαν εις τας φαντασίας των ανοήτων ανθρώπων ότι υπερβαίνουν τα όρη και σκεπάζουσι τους ορίζοντας, συγκρινόμενα όμως προς το μεγαλοπρεπές και θεϊκόν τέλος

τούτων των ιερών μοναστηρίων, φαίνονται εις τους φρονίμους ή ως φωλεαί έρημοι πτηνών ή ως κρημνώδη χαλάσματα και ερείπια, εις τα οποία έχουσι το βασιλείων των οι νυκτοκόρακες, οι ποντικοί και αράχνοι και άλλα κνώδαλα και ζώφια· επειδή το τέλος μεν εκείνων εστάθη η ματαία φιλοδοξία, η οποία αυθεί και απανθεί παρόμοια με τα άνθη του έαρος, το τέλος δε τούτων των ευαγών μοναστηρίων

εστάθη η παντοτεινή δόξα του Θεού και η παντοτεινή ωφέλεια και σωτηρία ψυχών αύλων, ψυχών αθανάτων· και μιας μόνης εξ αυτών, όχι τα επτά θαύματα του κόσμου, όχι τα οκτώ, αλλά **όλος ο αισθητός ούτος**

και ορώμενος κόσμος δεν είναι αντάξιος· «ουκ έστι σταθμός πας άξιος ψυχής εγκρατούς».

Τί λέγω; το εξαίρετον

τέλος των μοναστηρίων τούτων και το κατ' εξοχήν αποτέλεσμα και ο ευωδέστατος καρπός, εστάθησαν όλοι οι σήμεραν εορταζόμενοι άγιοι και θεοφόροι Πατέρες όλου κοινώς του αγίου Όρους, οι ονομαστοί και ανώνυμοι, οι εν τοις Κοινοβίοις και οι εν ησυχία, τοις Κελλίοις και ταις σκήταις ευαρεστήσαντες τω Κυρίω και αγιάσαντες. Λέγω δε καρπόν των ιερών μοναστηρίων τους μοναστάς και ησυχαστάς, καθότι υπό την σκέπην και φροντίδα των μοναστηρίων ήσαν και οι έξω ησυχάζοντες τω τότε καιρώ...

Τοιουτοτρόπως μεν οι

θεοφόροι Πατέρες και άγιοι ηγάπησαν και εδόξασαν τον Θεόν επί γης με την ισάγγελον αυτών πολιτείαν και τα θεάρεστα αυτών κατορθώματα και αμοιβαίως ηγαπήθησαν και εδοξάσθησαν παρά Θεού και εν τη γη και εν τω ουρανώ, και ζώντες και μετά θάνατον, με τας αναβλύσεις των μύρων, με τας ευωδίας των λειψάνων, με τα υπερφυσικά θαύματα, τα οποία ενήργησε δι' αυτών και ενεργεί πάντοτε ο των αγίων Θεός, και με την απόλαυσιν όλων εκείνων των ουρανίων και αιωνίων αγαθών «α οφθαλμός ουκ είδε, και ους ουκ ήκουσε, και επί καρδίαν ανθρώπου ουκ ανέβη, α ητοίμασεν ο Θεός τοις αγαπώσιν Αυτόν». Και τώρα συγχορεύουσιν εν Ουρανοίς με τας τάξεις των Αγγέλων, με τους χορούς των Πατριαρχών, των Προφητών, των Αποστόλων· οι Ιεράρχαι με τους Ιεράρχας· οι Όσιοι με τους Οσίους· οι Ομολογηταί με τους Ομολογητάς· οι Οσιομάρτυρες και οι Ιερομάρτυρες με τους Οσιομάρτυρας και τους Ιερομάρτυρας· Θεόν ορώντες πρόσωπον προς πρόσωπον και ορώμενοι και φωτιζόμενοι παρά του Θεού, ον εκ ψυχής ηγάπησαν, με την τρανοτέραν γνώσιν και τελειοτέραν έλλαμψιν της αυτού θεότητας, την οποίαν Βασιλείαν Ουρανών ονομάζει ο

Θεολόγος Γρηγόριος. Ημείς δε οι των

τοιούτων αγίων πατέρων ευτελείς υιοί και διάδοχοι, με ποίον τρόπον δυνάμεθα να

ευαρεστήσωμεν τω Θεώ και να επιτύχωμεν της ποθουμένης σωτηρίας, διά την οποίαν αφήσαμεν τον κόσμον και ήλθομεν εδώ εις το Όρος τούτο; Εγώ να σας ειπώ· αν πιστώσ ακολουθώμεν το παράδειγμα της εναρέτου ζωής και πολιτείας των οσίων τούτων και αν επιμελώμεθα να φυλάττωμεν απαρασαλεύτως τους νόμους και κανόνας

και τύπους της μοναχικής πολιτείας, όσους παρέδωκαν εγγράφως εις ημάς οι τρισμακάριοι ούτοι όσοι...

Εάν ταύτα πάντα

φυλάττωμεν, αδελφοί, θέλομεν έχει προς τον Θεόν παντοτεινούς πρεσβευτάς τους σήμεραν εορταζομένους αγίους Πατέρας και βοηθούς και υπερμάχους μεν εν τη παρούση ζωή και εν τη μελλούση· και αληθώς έχομεν να καυχώμεθα ότι είμεθα ημείς μεν τέκνα αυτών, αυτοί δε Πατέρες ημών, διά την ομοίωσιν ην έχουσι τα έργα ημών προς τα έργα των, καθώς είπεν ο Κύριος προς τους Ιουδαίους «Ει τέκνα του Αβραάμ ήτε, τα έργα του Αβραάμ ποιείτε αν». Εάν ταύτα πάντα φυλάττωμεν και εν μετανοία την ζωήν ημών τελειώσωμεν εις τούτον τον ιερόν τόπον, θέλομεν αποκτήσει προς τούτοις απροσμάχητον προστάτιν και βοηθόν, αυτήν την Κυρίαν και Έφορον του Αγίου Όρους, την Δέσποιναν ημών Θεοτόκον, ήτις θέλει μας συστήσει εις τον Υιόν της και **θέλει ζητήσει παρ'**

Αυτού την άφεσιν των αμαρτιών ημών, καθώς υπεσχέθη μόνη της η αψευδής Μήτηρ του Θεού, ως προείπομεν.

Αλλ' ώ μακαριώτατοι Θείοι

Πατέρες· οι Όσιοι και Ιεράρχαι· οι Ομολογηταί και Οσιομάρτυρες και Ιερομάρτυρες· οι Μυροβλύται και θαυματουργοί· οι επίγειοι Άγγελοι και ουράνιοι άνθρωποι, οι του Αγίου Όρους πολιούχοι και οικισταί, και μετά την Θεοτόκον προστάται ημών και ευεργέται και έφοροι· οι εν σαρκί τους ασάρκους νικήσαντες δαίμονας· πάντων των Αγιορειτών όντες στέφανος και δόξα και καύχημα· η βασιλική και τροπαιοφόρος παράταξις της Βασιλίσεως των Ουρανών Θεοτόκου· τα μυρίπνοα άνθη και τα αγλαόκαρπα δένδρα του νοητού τούτου Παραδείσου της Αειπαρθένου· οι αέναοι ποταμοί των θείων και πνευματικών χαρισμάτων, δέξασθε το παρόν εφύμνιον το οποίον σας προσφέρει όλη ομού η κοινότης του Αγίου Όρους, το υμέτερον ποιμνιον, ως εδέξατο ο Κύριος τα δύο λεπτά της χήρας. Και την κοινήν ταύτην και καινήν εορτήν υμών και πανήγυριν, ην όλοι κοινώς επιτελούμεν, εναγκαλίσασθε, θειότατοι, ως οσμήν ευωδίας, και ως θυσίαν ευπρόσδεκτον. Τί γαρ άλλο να πράξωμεν, ίνα δείξωμεν, το δυσέκτιτον χρέος, όπερ έχομεν προς υμάς τους ευεργέτας ημών διά τας πολλές και μεγάλας ευεργεσίας και χάριτας, ων απηλαύσαμεν

και απολαύομεν και θέλομεν απολαύει διά βίου παρ' υμών; Ναι, το ομολογούμεν ότι ημείς διά τας αμαρτίας ημών δεν είμεθα άξιοι να κατοικώμεν τον άγιον τούτον τόπον και να ονομαζώμεθα υιοί σας, αλλά σεις, διά την χρηστότητά σας, μην αρνηθήτε να είσθε πατέρες ημών. Διά τούτο μετά θάρρους παρακαλούμεν υμάς

άπαντας, ημείς άπαντες, να μας ενδυναμώνητε, ώστε να μιμώμεθα, όσον το δυνατόν, και ημείς την ιδικήν σας ζωήν και τα έργα σας. Και εις μεν την παρούσαν ζωήν, δεόμεθα υμών, ίνα σκέπητε και διαφυλάττητε τα ιερά ταύτα Μοναστήρια και Σκήτας και Κελλία και πάντας ημάς τους εν αυτοίς κατοικούντας από πάσης ανάγκης και επηρείας των ορατών και αοράτων εχθρών, εις δε την μέλλουσαν να μας αξιώσητε διά των πρεσβειών σας να απολαύσωμεν της ουρανίου μακαριότητος και ημείς μεθ' υμών, ει και μέγα εστί το αιτούμενον ημείς οι υιοί, μετά των πατέρων υμών· ημείς τα ποιμένα μετά των ποιμένων υμών· ημείς οι μαθηταί μετά των διδασκάλων υμών· ίνα έχητε λέγειν και υμείς προς Θεόν το αποστολικόν εκείνο «Ιδού ημείς και τα παιδιά, α ημίν έδωκας, Κύριε». Ω η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

(18ος - 19ος

αιών - Από την «Ακολουθία των Οσίων Αγιορειτών Πατέρων». Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρόμιον")